

7/1053

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

Sayı : B.02.0.003/01-2028

27.12/2007

Konu : 7/1053 esas sayılı
yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığı'nın 10.12.2007 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-2130 sayılı yazısı.

Diyarbakır Milletvekili Sayın Selahattin DEMİRTAŞ tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan 7/1053 sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin olarak, GAP İdaresi Başkanlığının 19.12.2007 tarih ve B.02.2.GAP.0.İKKS.02.01-610/3691 sayılı yazısı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Nazım EKREN

Devlet Bakanı

ve

Başbakan Yardımcısı

EK: GAP İdaresi Başkanlığının 19.12.2007 tarih ve B.02.2.GAP.0.İKKS.02.01-610/3691 sayılı yazısı. (3 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

T.C.
BAŞBAKANLIK
Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

Sayı : B.02.2.GAP.0.İKKS.02.01-610/3691
Konu : Soru Önergesi

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sn. Nazım EKREN)

İlgi: 10.12.2007 tarihli ve B.02.0.003/ 01 - 1951 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan Diyarbakır Milletvekili Selahattin DEMİRTAŞ'ın 7/1053 esas numaralı soru önergesine Başkanlığımızın cevabı aşağıdadır:

SORU 1- GAP kapsamında, Diyarbakır'da gerçekleşen yatırımların gerçekleşme oranları Şanlıurfa'ya göre neden bu kadar düşüktür?

CEVAP 1- 1990-2007 dönemi itibariyle genel bir değerlendirme yapıldığında Şanlıurfa ilinin GAP kamu yatırımları içindeki payının yüksek olduğu görülmektedir. Bunun temel nedeni GAP'ın en büyük yapısı olan Atatürk Barajı ve HES ile Şanlıurfa Tünellerinin ve Şanlıurfa-Harran Ovası sulama kanallarının bu ilin sınırları içinde yer alması ve 1977 yılında Yatırım Programı'na giren bu projelerin öncelikli olarak gerçekleştirilmesinin gerekliliğidir. Diyarbakır ilinde ise 1985 yılında Yatırım Programı'na alınan Kralkızı-Dicle Projesi yer almaktadır. Atatürk Barajı 1992, Şanlıurfa Tünelleri 1994 yılında tamamlanmış, daha sonra Kralkızı ve Dicle Barajları 1997 yılında tamamlanmıştır.

Sektörel tahsisler açısından bakıldığında yukarıda belirtilen nedenden ötürü Şanlıurfa ilinin tarım ve enerji sektörü ödenekleri Diyarbakır ilinden fazla olmuştur. Buna karşılık eğitim ve sağlık sektörü yatırımlarında Diyarbakır ili Şanlıurfa'dan daha fazla pay almıştır. Kamu hizmetleri sektöründe (yerleşme-shehirleşme, kırsal ve kentsel altyapı, sanayi altyapısı yatırımları) ise özellikle 2000 yılından sonra her iki ilin yatırımları ya aynı düzeyde olmuş ya da Diyarbakır daha fazla pay almıştır.

2002 – 2007 dönemi itibariyle Diyarbakır ve Şanlıurfa illerinin toplam GAP yatırımları içindeki payı aşağıda verilmektedir.

Tablo 1: Diyarbakır ve Şanlıurfa İllerinin Toplam GAP Yatırımları içindeki payı
(2002-2007)

	(Yılı Fiyatlarıyla, Bin YTL)					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Diyarbakır	98 838	102 883	122 448	128 355	159 631	172 274
Şanlıurfa	160 873	321 111	310 491	340 701	305 679	253 340
GAP	577 842	724 689	818 252	1 131 637	1 262 913	1 221 005
Diyarbakır/GAP	17.1	14.2	15.0	11.3	12.6	14.1
Şanlıurfa/GAP	27.8	44.3	37.9	30.1	24.2	20.7

2005 ve 2007 yılları arasında, Diyarbakır İli'ne GAP Bölgesi'nde ekonomik ve sosyal sektörlerde yürütülen tüm kamu yatırımları için tahsis edilen toplam ödeneğin % 11.3'ten % 14.1'e yükseldiği görülmektedir. Aynı yıllar arasında Şanlıurfa İli'nin tüm GAP yatırımları içinde aldığı pay ise % 30.1'den % 20.7'ye gerilemiştir.

T.C.
BAŞBAKANLIK
Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

Sayı : B.02.2.GAP.0.İKKS.02.01-610/
Konu : Soru Önergesi

- 2 -

SORU 2- GAP kapsamındaki yatırımların gerçekleşme oranlarının tüm iller bakımından düşük seviyelerde olmasının nedenleri nelerdir?

CEVAP 2- 1990-2007 dönemi itibariyle devlet kamu yatırım bütçesinden GAP yatırımları için tahsis edilen ödenekler Tablo 2'de yer almaktadır. 1990-2007 yılları arasında, GAP'a devlet bütçesinin olanakları çerçevesinde toplam kamu kaynaklarından yılda ortalama % 7.1 oranında pay ayrıldığı gözlenmektedir.

Tablo 2: GAP'a Yapılan Kamu Yatırım Tahsisleri

(2007 Yılı Fiyatlarıyla, Bin Y TL)

Yıllar	Türkiye		GAP		GAP'ın Türkiye İçindeki Payı (%)
	Yatırım Tahsisi	Artış (%)	Yatırım Tahsisi	Artış (%)	
1990	18 996 123		1 543 378		8.1
1991	17 817 651	- 6.2	1 521 216	- 1.4	8.5
1992	18 432 025	+ 3.4	1 353 423	- 11.0	7.3
1993	17 600 609	- 4.5	1 334 796	- 1.4	7.6
1994	13 758 720	- 21.8	1 035 841	- 22.4	7.5
1995	9 944 633	- 27.7	716 104	- 30.9	7.2
1996	12 586 467	+ 26.6	869 386	+ 21.4	6.9
1997	13 610 293	+ 8,1	1 046 809	+ 20.4	7.7
1998	19 753 681	+ 45.1	1 322 484	+ 26.3	6.7
1999	18 341 908	- 7.1	1 076 253	- 18.6	5.9
2000	21 571 070	+ 17.6	1 543 831	+ 43.4	7.2
2001	14 056 759	- 34.8	691 688	- 55.2	4.9
2002	14 476 261	+ 3.0	850 533	+ 23.0	5.9
2003	16 644 250	+ 15.0	967 739	+ 13.8	5.8
2004	14 497 097	- 12.9	990 378	+ 2.3	6.8
2005	19 558 765	+ 34.9	1 368 435	+ 38.2	7.0
2006	18 485 359	+ 5.5	1 332 373	- 2.6	7.2
2007	17 076 806	- 7.6	1 220 505	8.4	7.1

Mahalli İdareler yatırımları dahil değildir

NOT: Cari fiyatlar 2007=1 deflatörü ile dönüştürülmüştür.

./...

Willy Brandt Sok. No: 5 Çankaya 06680 ANKARA

Ayrıntılı bilgi için irtibat: Z. SELBES Bilg.İşlt.

Tel : (0 312) 442 23 24

Faks: (0 312) 440 13 84

E-posta: gap@gap.gov.tr

Elektronik Ağ: www.gap.gov.tr

T.C.
BAŞBAKANLIK
Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

Sayı : B.02.2.GAP.0.İKKS.02.01-610/
Konu : Soru Önergesi

- 3 -

SORU 3- Bir amacı da bölgelerarası gelişmişlik farkını gidermek olan GAP'ın, bizzat bölge içinde büyük farklılıklar yaratması karşısında, Bakanlığınızca ne gibi tedbirler alınacaktır?

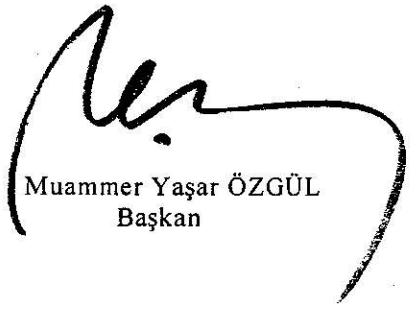
CEVAP 3- GAP İdaresi tarafından 2002 yılında hazırlanan GAP Bölge Kalkınma Planı'nın (BKP), üç temel amacından biri de "Bölge içi gelişmişlik farklarının azaltılması"dır. İnsani gelişmeyi öncelikli hedef kabul eden Plan, sürdürülebilir kalkınma yaklaşımı doğrultusunda ve çeşitli kesimlerden paydaşların etkin katılımıyla hazırlanmış olup, aynı zamanda uygulanacak projeleri kapsayan eylem planını da içermektedir. GAP Bölge Kalkınma Planı 6.11.2002 tarihli ve 2002/48 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile ilgili kurum ve kuruluşlara gönderilmiştir.

GAP Bölgesi'nin sulamaya açılacak alanlarında önemli bir gelir artışının gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu durumda sulama dışı kalan alanlarda yaşayanlarla sulamadan yararlananlar arasında birinci grup aleyhine bir gelir düzeyi farklılaşmasının ortaya çıkması olası görülmektedir. Bu farkı ortadan kaldırmak, kırsal alandaki verimliliği ve istihdam imkanlarını arttırarak sürdürülebilir kalkınma hedefine ulaşmak açısından, proje alanındaki tüm toplumsal kesimlerin kalkınma süreciyle bütünleştirilmesi, böylece eşitlikçi bir kalkınmanın gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

GAP İdaresi, 1997 yılından beri GAP Bölgesi'nde sulama alanları dışında kalan nüfusun mevcut sosyo-ekonomik durumlarının, doğal ve toplumsal çevre ile ilişkilerinin, potansiyellerinin saptanarak gelir getirici yeni faaliyet alanlarının ve bunların geliştirilmesi yollarının belirlenmesi amacıyla çalışmalar gerçekleştirmektedir. Bu amaçla Tarım İl Müdürlükleri ile işbirliği içerisinde Bölge illerinde seçilen örnek çiftçilerle pilot çalışmalar yapılmakta; örnek bahçe tesisi, yabancı ağaç aşılama, arıcılık, su ürünleri, mantar üretimi, sözleşmeli hayvancılık, kümes hayvancılığı gibi faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Ayrıca Batman, Şırnak ve Siirt'te Sözleşmeli Hayvancılık Projesi yürütülmektedir.

2002-2007 yılları arasında "Sulama Dışı Alanlarda Halkın Gelir Düzeyinin Yükseltilmesi Projesi" için 2007 yılı fiyatıyla yaklaşık 4.3 milyon YTL, "GAP Bölgesi Hayvancılığını Geliştirme Projesi" için ise 1.2 milyon YTL harcama yapılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Muammer Yaşar ÖZGÜL
Başkan

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı	
Tarih	19.12.2007
Sayı	2728